

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Periodizace dějin hudby – část 2/2 (od romantismu) (výklad)

Číslo projektu	CZ.1.07/1.5.00/34.0950
Kódování materiálu	vy_32_INOVACE_mix1_evh18
Označení materiálu	evh18_periodizace2_vyklad.doc
Název školy	Gymnázium Kladno
Autor	MgA. Petr Kuna
Anotace	Výukový materiál zpracovaný formou stručných hesel obsahuje základní členění vývoje dějin evropské artifiální hudby (od romantismu do 20. stol.) na jednotlivé styly, uvádí základní hudební znaky a představitele daných hudebních směrů... Materiál je pokračováním předchozí Periodizace DJH 1/2– do klasicismu včetně.
Předmět	EVH – Estetická výchova hudební
Tematická oblast	Hudební teorie
Téma	Dějiny hudby
Očekávané výstupy	Student je obeznámen s jednotlivými hudebními styly a jejich znaky, uvede posloupnost kulturně- historických epoch, orientuje se v problematice hudebních znaků do klasicismu včetně.
Klíčová slova	periodizace dějin hudby
Druh učebního materiálu	výukový text
Ročník	1. -2.
Cílová skupina	čtyřleté gymnázium
Ověřeno	9.9.2013, 2C
Pokud není uvedeno jinak, uvedený materiál je z vlastních zdrojů autora	

Metodický pokyn:

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Periodizace dějin hudby – část 2/2 (od romantismu) (výklad)

Hledisko kulturně – historické

Romantismus 19. stol.

- vlna romantické **citovosti**
- rozšíření harmonicko-melodických prostředků
- rozšíření orchestru

Raný romantismus – 1810

- zejména u Německých autorů: F. **Schubert**, R. **Schumann**, C.M.**Weber**
- dále např. F.M.**Bartholdy**, F.**Chopin**, N,**Paganini**...

Novoromantismus – 1830

- centrum ve Francii
- přináší novinku = **programní hudbu**
- programní hudba = hudba vyjadřuje konkrétní **mimohudební** děj
- Představitelé:
  - Francie: H.**Berlioz** (**programní symfonie**)
  - Maďarsko: F.**Liszt** (**symfonická báseň**)
  - Německo: R.**Wagner** (**hudební drama** = nový druh opery)

Národní hudební kultury – zhruba 60. léta 19. stol.

- vznikají jako projev **nacionalismu v hudbě** ve většině evropských zemí (Čechy, Rusko, Polsko, Německo, Itálie, Maďarsko, Norsko, Finsko...)
- vazba na **folklor**, např. na lidovou píseň, historii národů apod.
- Představitelé:
  - Čechy: B.**Smetana**, A. **Dvořák**
  - Rusko: M.P.**Musorgskij**, M.I.**Glinka**, P.I.**Čajkovskij**
  - Polsko: F.**Chopin**
  - Německo: R.**Wagner**
  - Maďarsko: F.**Liszt**
  - Norsko: E **Grieg**
  - Finsko: J. **Sibelius**

Klasicko – romantická syntéza – 60. + 70. léta 19. stol.

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- znamená návrat ke klasicky přísné o logické hudební formě za použití všech romantických harmonicko-melodických prostředků
- **absolutní hudba** = opak programní hudby; odmítá mimohudební děj
  - o Představitelé:
    - Německo: **J. Brahms**
    - Čechy: **A. Dvořák**
    - Francie: **C. Franck**
    - Rusko: **P. I. Čajkovskij**

Pozdní romantismus – přelom 19. a 20. stol.

- vznikají formálně velmi **rozsáhlá díla** (symfonie např. 2 hod. trvání apod.)
- **harmonie** je velmi **komplikovaná**
- skladatelé rádi pracují s velmi početnými symf. orchestry (dvojitě obsazení) apod.
- **monumentalita**
  - o Představitelé:
    - Německo: **R. Strauss**
    - Rakousko: **A. Bruckner, G. Mahler**
    - Francie: **C. Franck**

Verismus – v Itálii, konec 19. stol.

- směr projevující se zejména **v opeře**, usiluje o pravdivost příběhů předváděných na scéně; realismus
  - o Představitelé:
    - Itálie: **G. Puccini, G. Verdi**

Impresionismus – od 90. let 19. stol

- vzniká **ve Francii**
- impres = **dojem, nálada** → důraz na **barvu tónu**
  - o Představitelé:
    - Francie: **C. Debussy, M. Ravel**

4. SLOH SŮNICKÝ – OD 20. STOL.

- přechod k nové hudbě
- **sónický** = **zvukový** → jde hlavně o zvuk
- neustálé rozšiřování harmonicko – melodických prostředků vede logicky k **uvolňování tonality** až k jejímu **opuštění**
- **rytmický systém** je stále **komplikovanější** až téměř zaniká

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- typickým rysem hudby 20. stol. je **polystylovost**

- ve 20. letech vrcholí: a/ **expresionismus**

b/ **neoklasicismus**

a/ expresionismus

- hudba soustředěná na **výraz a výrazovost**
- 1910 vzniká **dodekafonie** = kompoziční systém založený na **rovnoprávnosti** všech **12ti tónů**
  - o Představitelé:
    - II. Vídeňská škola: **A.Schönberg, A.Berg, A.Webern**

b/neoklasicismus

- **odvrací se** od romantické **citovosti**
- jistý návrat ke klasicismu, antice, **důraz na hudební formu**
- krystalizuje v Paříži
  - o Představitelé:
    - I.**Stravinskij** (Rusko, emigrace do F, USA), , **S. Prokofjev...**
    - „Pařížská šestka“: **A. Honneger, D. Milhaud, F. Poulenc...**

Nová věcnost

- vzniká v **Německu**
- **odmítá** původní **agresivitu** neoklasicismu
- **P.Hindemith**, u nás **B. Martinů**

Futuristické tendence

- usiluje se o něco **zcela nového** v hudbě (**futurum = budoucnost**)
- **experimenty**, konstrukce nových nástrojů, např. **!hřmotičů“**

Bruitismus

- včlenění **hluku, šumu** do hudby
  - o Představitelé:
    - Francie: **E. Varese**
    - Čechy: **A. Hába**

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

II. polovina 20. stol.

50. léta – serialita

- série = řada

- vychází z **dodekafonie**, nepoužívá však všech 12 tónů, ale pouze **výběr** z těchto tónů

- Představitelé:
  - Francie: P.**Boulez**, O.**Messiaen**

Aleatorika

- reakce na absolutní proorganizovanost seriality → **princip náhody** v hudbě, jejíž míru určí skladatel („hraj co chceš“)
  - Představitel:
    - USA: J.**Cage**

Elektroakustická hudba

- elektronicky vyrobené nebo zpracované zvuky
- hotové hudební dílo existuje pouze na **zvukovém záznamu**
- roli interpreta přejímá zvukař

Elektronická hudba

- zvuky z **generátorů**
  - Představitel:
    - Německo: K..**Stockhausen**

60. a 70. léta minimalismus

- vzniká v **USA**, odtud se později šíří do Evropy
- omezuje se na **minimum** hudební informace, stále se opakující